

Inwoners Surhuizum kregen achternamen in 1811...

(voor het merendeel)

De laatste jaren doen steeds meer mensen aan stamboomonderzoek. De mens wil nu eenmaal graag weten in welke streek zijn wortels liggen en van wie hij afstamt. Men schrijft dit wel toe aan de vervlaking van de maatschappij, waarin de mens steeds meer op zichzelf wordt teruggeworpen. Mocht u het interessant vinden om een stamboom of iets dergelijks op te zetten, dan kunt u gratis hulp en advies krijgen bij de Stichting Oud-Achtkarspelen. Ook is het mogelijk om in bepaalde gevallen een beperkt onderzoek te laten doen. Een voorbeeld van een beperkt onderzoek is het opsporen van een voorgeslacht in alleen mannelijke lijn, dat men een stamreeks noemt.

iets over de geschiedenis van het dorp. In de oudheid moet Surhuizum een uitbuurt van Augustinusga zijn geweest. Eén van de oude namen van Surhuizum is "Zuiderhuizen", dat wijst op een zuidelijke ligging van Augustinusga, dus de zuidelijke huizen van dit dorp. Op deze manier zou de naam van Surhuizum zijn ontstaan. Een oude geschiedschrijver zegt in 1723: "Zurhuzum of Zuiderhuizen is door zijne turven vermaard" en verder: "de kerk van dit dorp is indertijd van oorlog zeer verwoest, maar naderhand weder opgebouwt". Met genoemde oorlog zal de 80-jarige oorlog zijn bedoeld, waarvan Achtkarspelen veel te lijden heeft gehad.

De verwoesting van de kerk vond plaats in het jaar 1954 door de Spanjaarden. De auteur van "Tegenwoordige staat van Friesland" schrijft in 1786 dat Zuurhuizum het grootste dorp is van de Grieteny. Dit had betrekking op de oppervlakte en dus niet op het aantal inwoners. De dorpsgrenzen liepen van de Homear (iets ten zuiden van Augustinusga) tot aan de grens met Smallingerland. Zelfs een gedeelte van het dorp Rottevalle, dat in rechte lijn ongeveer 13 kilometer van Surhuizum ligt, behoorde nog tot het grondgebied van het dorp.

Met de opkomst van Surhuisterveen, dat in 1786 nog een buurt van Surhuizum wordt genoemd,

ging er een flink deel van het dorpsgebied af. Ook het tegenwoordige Harkema ligt binnen de oude dorpsgrenzen van Surhuizum. Verder lag Kortwoude (ook één van de acht kerspelen) binnen het gebied. De kerk van Kortwoude of Cortwolda zoals de historische naam klinkt, heeft tot 1441 bestaan. In 1811 had Surhuizum rond 500 inwoners, dat inmiddels is opgelopen tot ongeveer 1350. Een stuk uit het Rijksarchief te Leeuwarden geeft een beeld van de beroepsbevolking in 1811. In totaal woonden er 108 mensen met een beroep. Deze opgave geeft de volgende specificatie: 29 boeren, 54 arbeiders, 14 handwerkslieden, 4 ambtenaren, 2 kooplieden en 5 overige. Uit Surhuizum verschenen 97 personen voor de ambtenaar van de burgerlijke stand om een achternaam aan te nemen.

Aangenomen kan worden dat nagenoeg 100% van de bevolking gehoor gaf aan de oproep. Van het aantal aangenomen verschillende familienamen is ongeveer 60% uit het dorp verdwenen, zulks in verband met vertrek en uitsterven. In verband met de vestiging van nieuwe inwoners zijn er na 1811 weer veel nieuwe namen bijgekomen. Van deze namen, waarvan meer dan 5 in het telefoonboek zijn te vinden, kunnen Hansma, Luimstra en Nauta worden genoemd. Hierna treft u een alfabetische lijst aan van de aangenomen achternamen door de inwoners van Surhuizum in 1811.

Deze gegevens zijn overgenomen uit het boek "Repertorium van familienamen in 1811-1812 in Friesland aangenomen of bevestigd" door P. Nieuwland e.a.

Boven aan de lijst staat een zekere Hendrik Hendriks. Deze Hendrik, die ook een zoon was van een zekere Hendrik, ging voortaan dus officieel Hendrik Hendriks Boeying heten. Hetzelfde is van toepassing op de volgende namen. Het cijfer in de laatste kolom (onder k.), geeft het aantal kinderen aan, die de aangever van de naam opgaf bij de gemeente. De voornamen komen in de akte voor. De kinderen gingen dus ook deze achternaam dragen. Namen van echtgenotes zijn niet in de akten van naamsaanneming te vinden. Blijkbaar was dit niet belangrijk; de emancipatie van de vrouw was in 1811 nog heel ver weg.

Dit is het vierde artikel in de reeks, dat betrekking heeft op de aangenomen achternamen of familienamen in Achtkarspelen. De achtergrond van deze publicaties is om bij u enthousiasme te wekken voor een speurtocht naar het verleden van uw voorouders. Wanneer uw voorouders in het jaar 1811 in Surhuizum woonachtig waren, komt u deze keer wellicht bekende namen tegen, die nu nog steeds in de familie voorkomen. Nu eerst

Nr.	Familienaam	Voornamen	k.
1	Boeying	Hendrik Hendriks	2
2	Boer, de	Halbe Aukes	6
3	Boer, de	Jan Oeges	-
4	Boersma	Alle Jans	1
5	Boersma	Wiebren Louws	1
6	Boonstra	Feijke Sjoerds	6
7	Boorsma	Jakob Gerrits	-
8	Bos	Fokke Makkes	4
9	Bos	Pieter Harmens	1
10	Bosma	Ebele Hendriks	2
11	Boschma	Sierds Berends	2
12	Bouwjes	Brugt Ulkes	2
13	Bouma	Wobbe Nannes	5
14	Brantsma	Jan Hillebrants	4
15	Brouwers	Douwe Gooitsens	7
16	Bruining	Sjoerd Folkerts	5
17	Bruinsma	Hendrik Sjoerds	1
18	Bruinsma	Jakob Sjoerds	1
19	Buma	Hepke Egberts	5
20	Dam	Klaas Theunis	4
21	Dijk	Auke Hanzes	2
22	Dijk, van	Wieger Jans	3
23	Dijken, van	Johannes Gerbens	5
24	Dijkstra	Minze Rinderts	7
25	Dogge	Arjen Ziemons	1
26	Eilander	Ate Joukes	1
27	Elsma	Hedzer Roels	-
28	Graaf, de	Lucas Hendriks	2

29	Groot, de	Jan Ubles	4
30	Heide, van der	Jan Lammerts	-
31	Heyde, van der	Aize Hendriks	4
32	Heyde, van der	Bindert Lammerts	3
33	Heyde, van der	Gosling Goslings	3
34	Hofstee	Abraham Theunis	1
35	Hoorensma	Zipke Feyes	-
36	Jager	Jan Pieters	-
37	Jager	Lieuwe Pieters	-
38	Jong, Schapeherder De	Ouwe Johannes	-
39	Jongsma	Kornelis Douwes	3
40	Kooi	Johannes Hendriks	3
41	Koop	Johannes Hendriks	4
42	Kuipers	Folke Luitsens	4
43	Kuipers	Romke Jakobs	-
44	Laan, van de	Lubbert Gosses	2
45	Laan, van der	Johannes Oenzes	5
46	Let, van der	Arjen Jakobs	-
47	Medenblik	Tjerk Harts	3
48	Meer, van der	Jeen Johannes	-
49	Meer, van der	Jelle Klazes	1
50	Merk, van der	Jan Mertens	2
51	Meulen, van der	Jan Folkerts	1
52	Molen, van der	Luitsen Dirks	4
53	Molen, van der	Wiebe Ludzers	6
54	Ongersma	Dirk Koenes	1
55	Ophuis	Sint Jans	4
56	Pettinga	Kornelis Gerkes	-
57	Piersma	Heert Hendriks	-
58	Piersma	Hendrik Alderts	2
59	Piersma	Lieuwe Alderts	-
60	Piersma	Pier Hendriks	-
61	Ploeg, van der	Jakob Sakes	-
62	Poelsma	Andries Lazes	-
63	Poelstra	Andries Remmelts	3
64	Poelstra	Lippe Harts	5
65	Postma	Gerke Gerkes	6
66	Postma	Oenne Oennes	6
67	Postma	Sieds Jantjes weduwe	5
68	Rinkema	Jan Tekes	5
69	Rinkema	Wiemer Teekes	-
70	Sandmer, van	Jan Willems	3
71	Schaaf, van der	Folkert Feykes	4
72	Schaap	Siebreu Jakobs	-
73	Schrieminga	Klaas Geerts	1
74	Schutter	Marten Sjoerds	4
75	Sikkema	Hendrik Sikkes weduwe	5
76	Sints	Hendrik Klazes	-
77	Slaaf	Jan Dirks	-
78	Spoelstra	Edze Tjeerds	7
79	Suidersma	Marten Alles	5
80	Suidsma	Jeen Gerrits	6
81	Tillema	Hendrik Freerks	-
82	Tilstra	Grietje Simmes	7
83	Veen, van der	Mindert Pieters	4
84	Veen, van der	Wietze Jans	1
85	Veen, van der	Willem Jans	3
86	Veenstra	Sjoerd Jilts	3
87	Veenstra	Tabe Geerts	4
88	Velde, van de	Dirk Popkes weduwe	5
89	Westra	Duid Jans	4
90	Witveen	Wiebren Rienks	3
91	Wouda	Gerben Feijkes	5
92	Wouda	Johannes Hinderiks	5
93	Woude, van der	Wietze Tjerks	5
94	Ytsma	Tjepke Alles	7
95	Zijlstra	Berend Reinders	4
96	Zijlstra	Jilt Jakobs	-
97	Zuidema	Hebele Durks	7